

Curatorial > SONDES

Amb aquesta secció, RWM continua una línia de programació destinada a explorar el complex mapa de l'art sonor des de punts de vista diferents organitzats en cicles de comissariat.

SONDES arrenca de les contraposicions conceptuals de Marshall McLuhan per a analitzar i exposar com la recerca d'un nou llenguatge sònic es va accelerar després del col·lapse de la tonalitat del segle XX. La sèrie observa les diferents sondes i experiments que es van llançar al llarg del segle passat a la recerca de nous recursos musicals i d'una nova estètica per a adequar la música a un món transformat i desorientat per la tecnologia.

A càrrec de Chris Cutler.

Continguts del PDF:

- 01. Llista de temes
- 02. Notes
- 03. Crèdits
- 04. Agraïments
- 05. Llicència

A principis dels setanta, Chris Cutler va co-fundar **The Ottawa Music Company** –una orquestra de 22 compositors de rock– abans d'incorporar-se a les files del grup experimental britànic **Henry Cow**. Posteriorment va co-fundar diversos grups amb membres de diferents nacionalitats, com ara **Art Bears**, **News from Babel**, **Cassiber**, **The (ec) Nudes**, p53 i **The Science Group**, a més de ser membre permanent de les bandes americanes **Pere Ubu**, **Hail** i **The Wooden Birds**. D'altra banda, Cutler ha participat en nombrosos projectes teatrals, cinematogràfics i radiofònics, i segueix col·laborant amb **Fred Frith**, **Zeena Parkins**, **Jon Rose**, **Tim Hodgkinson**, **David Thomas**, **Peter Blegvad**, **Daan Vandewalle**, **Ikue Mori**, **Lotte Anker**, **Stevan Tickmayer**, **Annie Gosfield** i els compositors espectralistes **Iancu Dumitrescu** i **Ana Maria Avram**. També és membre permanent dels grups **The Bad Boys** (Cage, Stockhausen, Fluxus...), **The Artaud Beats** i **The Artbears Songbook**.

Entre els seus projectes recents destaquen encàrrecs per a la ràdio, diverses bandes sonores, peces per al **Hyperion Ensemble**, **Signe de Trois** per a sistema multi-canal, un projecte d'un any de durada de paisatges sonors diaris per a l'emissora londinenca **Resonance FM** i p53 per a orquestra i solistes. És el fundador i director del segell independent **ReR Megacorp** i del servei de distribució artística **Gallery and Academic**, editor de les antologies **Unfiled**, i autor de **File Under Popular**, a més de molts altres articles publicats en setze llengües. Durant un temps va formar part del professorat de la **Museum School** a Boston i imparteix classes arreu del món sobre temes relacionats amb la música i la teoria.

www.ccutler.com/ccutler

SONDES #18.2

Auxiliars

Auxiliars recopila materials relacionats amb cada episodi de SONDES per oferir una visió més àmplia i immediata del tema tractat. Són una mostra, més que un vehicle d'escolta profunda; una pista del que es podria trobar investigant més a fons, i per això la majoria són fragments editats de peces més llargues. La idea és també mirar de donar el mateix protagonisme al perifèric i al central, per evitar privilegiar el que se sol considerar seriós per damunt dels anomenats gèneres populars. En aquest auxiliar, l'exòtica deixa enrere definitivament la seva disfressa kitsch per mostrar una essència revolucionària, abandonant així la documentació avorrida en favor d'una exploració hiperreal de nous timbres, espaiabilitats impossibles i fragmentació radical. Just el punt en el qual la tecnologia d'enregistrament cobra per fi consciència de si mateixa com un mitjà estètic més que purament tècnic.

01. Llista de temes

00:00 Gregorio Paniagua, "Anakrousis", 1978

00:05 Bell Telephone Laboratories, prova d'estèreo, 1 de juny de 1934

Un de tants experiments d'estèreo duts a terme al voltant d'aquesta època. A l'enregistrament escoltem els empleats de Bell **Ted Collins** i **Harley Henning**, i l'inventor **Arthur C. Keller**, posant a prova la tècnica d'estèreo que Keller i **Rafuse** van acabar patentant l'any 1938. No és el primer enregistrament en estèreo, com es diu sovint. **Alan Blumlein** havia patentat la seva tècnica d'estèreo EMI cinc anys abans (els seus experiments inicials daten de 1931, quan va desenvolupar un sistema de doble micròfon disposat en angle, capçal de doble tall i enregistrament d'un sol solc). Un any més tard, el 1932, també a Bell, **Harvey Fletcher** investigava altres possibilitats de l'estèreo, entre elles un sistema de "mur de so" de fins a 80 micròfons en línia col·locats davant d'una orquestra. Aquell mateix any es va utilitzar aquesta tècnica per a un enregistrament de "Prometeu: Poema de Foc" de **Scriabin** sota la direcció de **Stokowski**, que és probablement el primer cas (intencional) d'enregistrament estèreo. Aquest sistema, però, com els diversos precedents del segle XIX, implicava l'ús de dos capçals de tall, dos solcs paral·lels i dues agulles de reproducció independents.

01:40 Jimmy Carroll Percussion Ensemble, "Happy Little Woodpile" (fragment), 1953

Aquest títol una mica racista prové d'un LP publicat el 1953 pel llegendari segell **Cook**, dirigit per l'enginyer d'àudio i inventor **Amory Cook**, que va ser el primer en produir comercialment discos estèreo l'any 1952. **Jimmy Carroll** era un arranador, conegut per la seva implicació a les sessions de "Bird With Strings", així com pel seu treball per a innumerable artistes pop com **Patti Page**, **Marlene Dietrich** o **Rosemary Clooney**. Aquest àlbum té la particularitat de ser un dels primers discos en estèreo exclusivament de percussió, i va ser premsat originalment en vinil marró translúcid, encara que no destaca per moltes més virtuts.

02:44 Askill Másson, "Konzertstück" per a caixa i orquestra (fragments), 1982

Askill Másson és un compositor islandès que ha escrit per a tota mena d'instruments convencionals, i diverses peces per a caixa. Interpretat per **Matthew E. Bauer**.

04:21 Juan García Esquivel, "Baia", 1960

Pianista autodidacta mexicana, compositor i director d'orquestra que es va convertir en el major exponent d'allò que més tard es va denominar **batchelor-pad hi-fi**, pels seus arranjaments, pel seu ús d'instruments inusuals i excèntrics, per les seves orquestracions en constant canvi, pel seu domini de l'estèreo radical i un gust pel kitsch intel·ligent. Tot un perfeccionista, **Esquivel** era un mestre del color i la col·locació, famós per utilitzar ocasionalment dos conjunts de músics

[Arthur Lyman]

independents i altament coordinats en punts separats per tal d'aconseguir la separació total del so. Va exercir una enorme influència en molts dels seus col·legues i en visionaris com ara Brian Wilson.

07:07 Leo Addeo and His Orchestra, "Stumbling", 1961

Leo Addeo era un músic nord-americà d'ascendència italiana que va treballar com a arranjador en plantilla a RCA durant la major part dels anys cinquanta i seixanta, i es va especialitzar en la música de Hawaii, però també va produir diversos èxits per marimba. Ocarines, guitarra, acordió, òrgan, trompeta amb sordina i baix són la base d'aquest tema, enregistrat per a la sèrie *Stereo Action* llançada per RCA amb l'objectiu de promoure la tecnologia d'alta fidelitat: "*Stereo Action* és un nou concepte de música en moviment; una nova dimensió en so enregistrat. *Stereo Action* proporciona fidelitat inigualable a través de la totalitat de l'espectre de so, a més de l'excitant i nova il·lusió del so en moviment. Solistes i seccions senceres de l'orquestra es mouran d'un costat a un altre de la vostra sala d'estar. El moviment musical de *Stereo Action* és tan real que els vostres ulls seguiran el so".

08:26 Arthur Lyman, "Taboo" (fragment), 1958

Nascut a Hawaii, Arthur Lyman, també conegut com El Rei de la Lounge Music, era un vibrafonista de jazz i intèrpret de marimba americana. L'any 1954 va conèixer el pianista Martin Denny, que li va oferir una feina que els va dur a tots dos a tocar al Shell Bar del Hawaiian Village, on Denny va registrar el seu clàssic "Quiet Village" (vegeu programa principal). Lyman es va separar de Denny el 1957 per formar la seva pròpia banda de música polinèsia d'imitació i va continuar en la mateixa línia durant els següents quaranta anys. Va gravar més de 30 àlbums i 400 senzills, i va aconseguir tres discos d'or. *Taboo*, el primer disc que va fer després de deixar Denny, va estar a la llista d'èxits durant més d'un any i va arribar a vendre més de dos milions de còpies.

10:02 Juan García Esquivel, "Adiós, Mariquita Linda", 1961

Amb el mestre al piano.

11:30 Audio Fidelity Stereodisc, Stereo Demonstration Record (fragment 1), 1957

"Audio Fidelity Records, creador dels primers discos fonogràfics estereofònics del món (el novembre de 1957) té el plaer de presentar una nova concepció de discos de proves, tant per a la indústria de l'alta fidelitat com per als amants de l'estèreo en general. Aquest disc, entretingut i inusual, conté una sèrie de sons i seleccions musicals que són perfectes exemples d'estereofonia d'alta fidelitat. La "Tècnica de la Cortina de So Frey" s'ha fet servir en l'enregistrament sempre que ha estat possible [Sidney Frey era el fundador i president de la companyia i una mena de rebel en el negoci, i la Cortina de So era pura mistificació]. Fixeu-vos també en el caràcter distintiu, la notable claredat i el realisme...". Un dels moltíssims enregistraments similars publicats per infinitat de segells per tal d'explorar, mostrar i vendre tant reproductors com discos d'alta fidelitat estèreo.

11:51 The Three Suns, "Danny's Inferno", 1962

Un popular trio de club nocturn format el 1939 pels germans Al (guitarra) i Morty Nevins (acordió) amb el seu cosí, Artie Dunn (òrgan electrònic). Durant l'era de l'estèreo d'alta fidelitat es van reinventar amb l'ajuda de músics addicionals i gràcies al geni de l'Al per als arranjaments. Van gravar un munt de discos d'èxit notable, entre els quals hi havia autèntiques joies.

13:39 Audio Fidelity Stereodisc, Stereo Demonstration Record (fragment 2: zoo), 1957

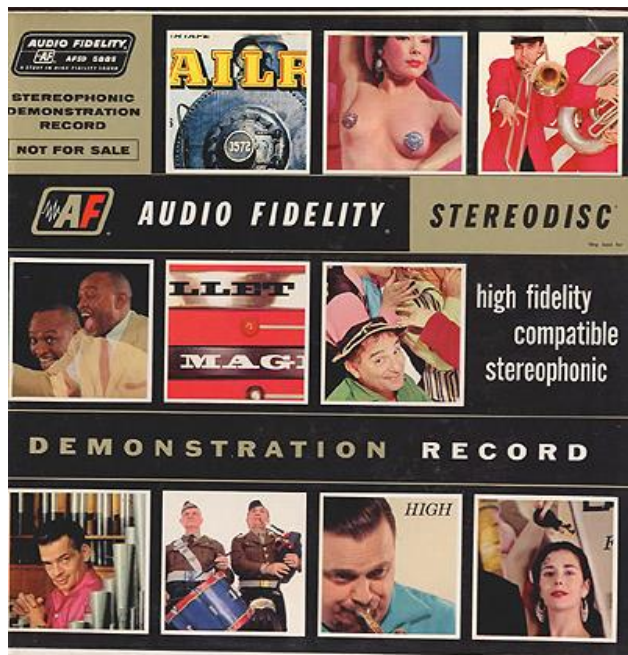
14:28 Mel Henke, "Woman in Space" (fragment), 1962

Pianista de jazz de Chicago, compositor, arranjador i geni dels jingles, Henke va publicar l'avui cèlebre *La Dolce Henke* l'any 1962: una mescla de música d'anuncis, efectes de so, gemecs, crits i humor de vestuari de gust dubtós.

15:31 "New Dimensions in Sound", pel·lícula de RCA, 1957

Realitzada per la RCA Victor Corporation per tal d'introduir l'estèreo d'alta fidelitat i el seu nou reproductor a un públic més ampli, o almenys a les escoles.

16:25 Dean Elliott and his Big Band, "Lonesome Road" (fragment), 1962

[Audio Fidelity Stereodisc]

17:52 Dean Elliott and his Big Band, "You're the Top" (fragment), 1962

Elliott va ser eminentment un compositor de dibuixos animats que va escriure música per a sèries com *Mr. Magoo*, *Tom and Jerry*, *Bugs Bunny* i d'altres. Al costat del virtuós dels efectes de so Phil Kaye i una orquestra substancial, va signar el llegendari LP de 1962, *Zounds! What Sounds!*.

19:21 Audio Fidelity Stereodisc, Stereo Demonstration Record (fragment 3: gaites), 1957

20:09 Martin Denny, "Buddhist Bells", 1958

Martin Denny era un pianista nord-americà, compositor i col·leccionista d'instruments exòtics, que va utilitzar per afegir distinció a un material musical que combina ressons de la Polinèsia, Àsia i elements llatins. La seva llegendaria invenció o descobriment, fet a The Shell Bar a Hawaii, va ser allò que posteriorment s'ha anomenat "exòtica" (una etiqueta agafada directament del títol del seu primer disc, de 1956). La seva versió dels fets ja apareix al programa principal, i per tant afegeixo aquesta anotació aquí només com a complement: Arthur Lyman, membre del conjunt de Denny, que més tard es va convertir en líder d'una banda rival, explica la història de manera diferent (i menys convincent) insinuant que, de fet, la idea va ser seva.

20:30 Igor Stravinsky, "La Consagració de la Primavera", enregistrament de 1929, amb estèreo accidental

Leopold Stokowski va realitzar el primer enregistrament americà de "La Consagració de la Primavera" l'any 1929. Durant els anys vuitanta, dos col·leccionistes es van adonar que algunes còpies de la versió de 78 RPM sonaven lleugerament diferents de les altres. Quan van reproduir totes dues versions de manera simultània (sincronitzades electrònicament) van descobrir el que va resultar ser una estereofonia accidental. En retrospectiva, el mecanisme estava clar: als anys vint era pràctica habitual fer còpies de seguretat simultànies de qualsevol enregistrament important, i de vegades el segon plat se situava en un lloc diferent del primer. Per alguna raó, tant l'enregistrament de seguretat com el principal es van utilitzar com a màsters per fabricar el disc comercialment. Després d'aquest descobriment van aparèixer altres casos similars d'enregistraments pre-estèreo.

21:30 Tony Burrello, Tom Murray, "There's a New Sound", 1953

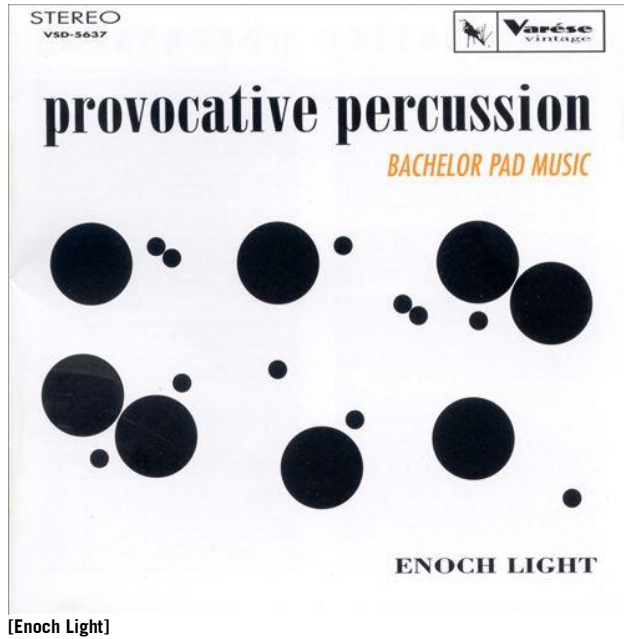
Burrello era un pianista de jazz i compositor que, com a protesta pel que considerava el greu estat de la música popular, es va aliar amb un altre compositor, Tom Murray, per crear el disc més horrible possible. El van publicar al seu propi segell, The Horrible Record Co. (el seu lema: "Si és un disc horrible, està destinat a ser un èxit") en una edició de 500 còpies només per a la ràdio. La seva intenció era una declaració d'intencions sarcàstica, però en qüestió de setmanes havien rebut comandes de més de 100.000 còpies, cosa que confirmava sense voler la seva hipòtesi. Una altra manera d'entendre aquest desafortunat interès públic és com a símptoma d'una tendència incipient en la música popular, relacionada amb l'exploració de la novetat en qualsevol forma (seriosa o frívola). En definitiva, l'alta fidelitat, l'estèreo i les tècniques d'enregistrament més flexibles van apropar al gran públic sonoritats noves, estranyes i desconegudes: una estètica en la qual el so va acabar sent igual de rellevant que la pròpia cançó.

23:49 Juan García Esquivel, "Blue Christmas", 1959-1962

26:11 Juan García Esquivel, "Carioca", 1961

27:43 Enoch Light and the Light Brigade, "Speak to Me of Love – Cha Cha" (fragment), 1960

Enoch Light era un músic nord-americà que es va formar com a violinista clàssic i va treballar al capdavant de diverses formacions de ball al llarg de la seva vida. Sobretot a les acaballes dels anys cinquanta i principis dels seixanta, va ser pioner en una sèrie de noves tecnologies i procediments d'enregistrament, i es va fer famós pel seu perfeccionisme i l'ús de l'estèreo ping pong (la col·locació i el moviment del so extrem i artificial), que va exercir una enorme influència en la música popular del moment. També va apostar fort per la presentació dels seus discos, amb acurades reproduccions d'art contemporani (en lloc de les dones lleugeres de roba que eren la norma fins llavors) amb cobertes desplegadas i

notes addicionals carregades d'informació tècnica. Encara que la seva producció era sorprenent per a l'època, la seva música era més aviat estèril i convencional. Faria falta un Esquivel per conjuminar entusiasme i imaginació amb les tècniques de producció més exigents.

Gregorio Paniagua, "Anakrousis", 1978

02. Notes

Sobre la durada i els talls

L'objectiu d'aquests programes és proporcionar una visió pràctica de les sondes analitzades. Normalment, això implica extreure fragments breus de peces musicals més llargues. I això, per descomptat, compromet la integritat i altera el context inherent als treballs originals. En algunes ocasions també he unit diferents seccions d'una mateixa peça per il·lustrar millor el tema. Per tant, els exemples que sonen als programes no es poden de confondre amb les pròpies obres. Sempre que veieu la paraula "fragment" després d'un títol en la transcripció del programa, es tracta d'un exemple, no de la composició tal com va ser concebuda i dissenyada. Si alguna cosa us crida l'atenció, sisplau, aneu a l'original.

Notificació

Si voleu rebre un avís quan publiquem una nova sonda, envia un correu a remegacorp@dial.pipex.com amb "Probe Me" a l'assumpte.

03. Crèdits

Gravat a Studio Midi-Pyrénées. Enginyer de so: Bob Drake.

04. Agraïments i llicència

Herois de la revolució: gràcies a David Petts, William Sharp i Irwin Chusid.

05. Llicència

2016. Tots els drets reservats. © dels temes dels artistes i/o dels segells discogràfics. Ràdio Web MACBA és un projecte de recerca i divulgació sense ànim de lucre. S'han fet totes les gestions per identificar els propietaris dels drets d'autor. Qualsevol error o omissió accidental, que haurà de ser notificat per escrit a RWM, serà corregit en la mesura possible.